

Nr 242.

Av herr **Öhman m. fl.**, om vissa instruktioner åt den svenska delegationen hos Förenta Nationerna.

Krigsrustningarna spela en avgörande roll i de ledande kapitalistiska staternas ekonomi och politik. För gemene man äro de ovälkomna och tunga pålagor vilka pressa ner levnadsstandarden eller hindra och fördröja materiell och kulturell utveckling. Vissa ledande kretsar inom de kapitalistiska länderna betrakta dock dessa rustningar som själva hörnpelaren i hela Västeuropas och Förenta staternas ekonomi och politik.

Denna senare uppfattning om krigsrustningarna delas uppenbarligen av den svenska regeringen. I årets statsverksproposition uttalar sålunda finansministern att »vad som burit upp utvecklingen (i USA) har varit de successivt ökade rustningsutgifterna». Han tillägger att »om rustningsprogrammet fullföljes i avsedd utsträckning . . . torde detta kunna förhindra en konjunkturnedgång». Då den amerikanska ekonomien för närvarande spelar en avgörande roll för hela Västeuropas ekonomiska liv är det naturligt att finansministerns slutsats blir »... en fortsatt upprustning i Amerika under det närmaste året kan komma att vara förenad med en hög grad av allmän ekonomisk stabilitet . . .».

Sunda förnuftet säger dock, att det material, den arbetskraft och de tjänster som tagas i anspråk för militära ändamål och krigsrustningar användas improduktivt. I stället för att bygga kaserner, bergrum o. d. skulle material, kapital och arbetskraft kunna användas för att bygga skolor, sjukhus, samlingslokaler och bostäder. I stället för att anlägga militära flygfält skulle idrottsplatser och fritidsanläggningar kunna iordningställas och vägarna förbättras. I stället för att tillverka kanoner och tanks, kulspurtor och gevär kan man göra maskiner, bilar, traktorer, husgerådsartiklar m. m. för fredligt bruk. I stället för att utbilda hundratals och tusentals unga män till officerare och underofficerare kunde man utbilda läkare, lärare och ungdomsledare m. m. Kort sagt: utgifter till militära ändamål och krigsrustningar stjåla från folket möjligheter till en snabb förbättring av den materiella och kulturella standarden.

I år begär regeringen anslag till militärväsendet på i runt tal 1 600 miljoner kronor. Denna summa representerar produktionskostnader för 32 000 egna hem eller trerumslägenheter à 50 000 kronor eller 160 000 bilar à 10 000 kronor eller bosättningsbidrag à 2 500 kronor till 640 000 familjer. Med de pengar som regeringen anser skola läggas ut på militärväsendet nästa år skulle man kunna betala hela svenska folkets konsumtion av

bröd, mjöl, gryn, makaroner, finare bakverk, kex, potatis, smör och margarin enligt 1950 års priser.

Det största och avgörande hindret för en allmän och snabb lyftning av folkens materiella standard och kulturella liv utgöres av krigsrustningar och de enormt ökade militära utgifterna.

Gentemot detta står påståendet att den världspolitiska spänningen och den därav framkallade faran för ett nytt storkrig tvinga folken att ta på sig dessa rustningsbördor. Enligt denna argumentation kan freden säkras endast genom att Västeuropa och Förenta staterna öka sina krigsrustningar i sådan utsträckning att »militär jämvikt» åstadkommes mellan dessa makter å ena sidan och Sovjetunionen, de europeiska folkdemokratiska staterna samt den kinesiska folkrepubliken å andra sidan. Krigsrustningarna skulle med andra ord avse att trygga freden i världen.

Argumentationen i fråga är falsk. Krigsrustningar utgöra ingen fredsgaranti. Historien lämnar inga bevis för påståendet att »militär jämvikt» skulle utgöra en hållfast grund för varaktig fred. Historien lämnar däremot ovederläggliga bevis för att forcerade krigsrustningar starkt bidra till att framkalla krig.

Förenta Nationerna ha hittills inte förmått att effektivt avhjälpa eller mildra den rådande spänningen i världen. Orsaken därtill är att USA motsätter sig avspänning och att en majoritet av medlemsstater inom FN avstår från sin självständighet och inordnar sig under Förenta staternas kommando. Sovjetunionens upprepade framställningar och förslag till avspänning, nedrustning av stormakterna och stormaktsförhandlingar för att finna en lösning av konfliktfrågorna voterats ner av den amerikaledda majoriteten i församlingen. Förenta Nationerna har engagerats i Koreakriget, och FN förvandlas allt mer till ett krigsinstrument. Därtill kommer att upprepade attacker — tyvärr med en viss framgång — gjorts för att få Förenta Nationernas stadga satt ur kraft. Vi syfta på den s. k. Achesonplanen.

För de små nationerna har Förenta Nationernas stadga en avsevärt större betydelse än för stormakterna. De senare ha alltid sin ekonomiska, politiska och militära styrka att falla tillbaka på. Denna självständiga styrka ger dem ett visst mått av säkerhet för sitt nationella oberoende. För småstaterna ställer sig saken annorlunda. FN:s stadga och den i denna stadga nedlagda bestämmelsen om vetorätt för stormakterna i säkerhetsrådet tillförsäkra de små nationerna juridisk och moralisk rätt att hålla sig utanför krigiska konflikter mellan stormakterna. Inte minst därför borde det vara en naturlig ståndpunkt för Sverige att slå vakt om Förenta Nationernas stadga.

Bevarandet av den nationella oavhängigheten är av högsta värde för envar svensk medborgare. Säkraste garantien för vår nationella oavhängighet ligger i att världsfreden säkras. Till detta böra vi ge vårt bidrag efter måttet av våra krafter. Särskilt viktigt i nuvarande läge är, att de fem

stormakterna mötas för att avsluta en fredspakt som kan åstadkomma internationell avspänning, nedrustning och atomvapenförbud. Detta skulle öppna möjligheter för en kraftig svensk nedrustning. Anordningar som garantera folket möjlighet att kämpa för sin nationella oavhängighet i händelse av oprovocerat angrepp från annan makt äro dock under överskådlig tid nödvändiga.

Vi utgå emellertid ifrån att den svenska krigsmakten och försvarsorganisationen inte kan byggas som en stormaktsarmé i miniatyr. Vi anse också att det är oriktigt att tänka sig att den svenska reguljära krigsmaktens styrka skulle avskräcka en stormakt från angrepp om detta inginge i vederbörande stormakts strategiska eller taktiska planer. Vi tro inte att fruktan för offren och kostnaderna för nedkämpandet av de reguljära svenska styrkorna skulle framkalla de största betänkligheter hos den angripande stormaktens styrande, medan däremot offren och kostnaderna för att hålla vårt land ockuperat skulle väga tungt i vågskålen. Med andra ord, det är inte flygvapnets storlek eller flottans aktionskraft eller arméns utrustning med tunga vapen eller storleken av förråden av kanoner, granater och minor, som är avgörande. Vi anse att avgörande för Sveriges möjligheter att undgå angrepp är för det första en följdriktig och konsekvent fredslinje i utrikespolitiken och för det andra att folkets breda massor förberedas för aktivt motstånd mot en angripare under den fientliga ockupationens betingelser. Med denna vår syn på saken kunna vi inte finna annat än att de anslag som begäras för militära ändamål äro alltför höga och att medlens användning inte svarar mot en riktig uppfattning av Sveriges läge och roll.

Beträffande äskande om anslag och bemyndigande för militära ändamål vilja vi återkomma i särskilda motioner. Med hänvisning till ovanstående tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att instruktioner ges den svenska delegationen hos Förenta Nationerna att understödja alla förslag och initiativ som syfta till åstadkommande av förhandlingar och en fredspakt mellan de fem stormakterna och alla sådana förslag och initiativ som syfta till ett bevarande av stadgans bestämmelser om säkerhetsrådets befogenheter och vetorättens bibehållande inom detsamma.

Stockholm i januari 1952.

Gunnar Öhman.

Helmer Persson.

Ola Persson.

Anton Norling.